

Strategia europeană 2010 și obiectivele României

Dr. Mariana Stanciu¹

Institutul de Cercetare a Calității Vieții

Sursa: Revista Inovația Socială nr. 2/2010 (iulie-decembrie) pp. ...

URL stabil: <http://inovatiasociala.ro/index.php/jurnal/article/view/74>

Publicată de: Institutul de Cercetare a Calității Vieții

Revista Inovația Socială este o revistă online creată în cadrul proiectului „Inovația Socială - Factor al dezvoltării socio-economice”, proiect coordonat de Prof.dr. Cătălin Zamfir în cadrul Institutului de Cercetare a Calității Vieții. Această revistă utilizează politica liberului acces la conținut, pornind de la principiul conform căruia cercetarea deschisă publicului sporește schimbul global de cunoaștere. Inovația socială este o revistă electronică pe care cititorii o pot urmări pe măsură ce este scrisă și pe care o pot scrie ei înșiși. Revista va avea o apariție bianuală, dar fără a avea o dată de apariție, ci un interval în care este scrisă. Astfel, în lunile ianuarie-iunie 2009 va fi scris primul număr. În perioada respectivă, pe platforma online vor fi publicate în timp real contribuțiile și dialogurile generate între cititori și contribuitori.

Prin accesarea articolelor din arhiva Revistei Inovația Socială indicați acceptarea termenilor și condițiilor de utilizare care sunt disponibile la adresa <http://www.inovatiasociala.ro/> care indică, în parte, faptul că puteți utiliza copiile articolelor doar pentru utilizare personală, necomercială. Vă rugăm să contactați redacția pentru alte tipuri de utilizare la adresa contact@inovatiasociala.ro.

Orice copie a materialelor din Revista Inovația Socială trebuie să conțină aceeași notă de drepturi legale, așa cum apar acestea pe ecran sau tipărite.

¹mariana1stanciu@yahoo.com

Strategia europeană 2010 și obiectivele României

Dr. Mariana Stanciu

Rezumat:

Acest articol prezintă principalele direcții de dezvoltare europene pentru în următorul deceniu, exprimate de Comisia Europeană în Strategia Europeană 2020, și Obiectivele României din cadrul acesteia. Atât Strategia Europeană 2020 cât și Obiectivele României s-au constituit pornind de la datele contextului economic mondial, respectiv național, creat de recenta criză financiară. Prezentarea autoarei are la bază textul documentelor menționate, dar și date din alte surse referitoare la contextul social și efectele economice ale crizei.

Cuvinte cheie: pierderi, impact social, coordonare europeană, viitorul României

Abstract:

This article comments the European main development directions in the coming decay, as they are presented by European Commission in The European 2020 Strategy, and the attached Romanian Objectives. Both The European 2020 Strategy and the Romanian Objectives emerge on the base of global, respectively, national economic context of the last financial crisis. The author`s analyse starts from the ideas of these documents and uses also other sources for documenting the economic and social impact of the crisis.

Cuvinte cheie: losses, social impact, European co-ordination, Romanian future

Contextul crizei financiare globale

Prin *Strategia Europeană 2020*, Uniunea Europeană face cunoscute liniile sale generice de dezvoltare pentru următorul deceniu, pornind de la datele contextului economic mondial creat de actuala criză financiară. Multe dintre evenimentele anilor 2007-2010 au atestat că, de fapt, managementul dezastruos practicat de unele bănci implicate în susținerea piețelor imobiliare din SUA n-a fost decât factorul declanșator al crizei. Aceasta se afla deja pe punctul de a exploda și în alte domenii unde, prin ignorarea pe termen lung a semnalelor de tip *early warning*, se acumulaseră suficiente contradicții și tensiuni economice.

Totul a început după ce o perioadă, categorii largi de consumatori au beneficiat de un acces facil la credite de consum, băncile asumându-și riscuri mari, complet neacoperite, din dorința de maximizare a profitului. Riscurile respective nu au întârziat să se concretizeze și, din cauza globalizării financiar-bancare, efectele situației din SUA (între care pierderea încrederii în finanțele publice a avut rolul principal) s-au propagat în lume. Toate acestea au fost posibile, cu toate ca unele semnale privind comportamentul managerial critic al unor instituții au existat cu mult înainte în primii ani `90 prin criza din Japonia sau din țările nordice, în ultimii ani 90 - prin criza asiatică. Se pare însă că lumea nu a reținut mai nimic din experiențele respective. După anul 2007, marile piețe și burse de mărfuri au intrat în recesiune, deși guvernul SUA intervenise deja în jocul financiar global cu resurse din rezerva strategică, pentru a salva unele bănci și sisteme-cheie de importanță economică internațională. De atunci, lumea întreagă vorbește despre cea mai profundă criză economică și socială de după anii `29-`33.

Tabelul nr.1 Pierderi cauzate de criza financiară mondială și termeni de comparație

- la momentul februarie 2009 -

Indicatori	Mii de miliarde US \$
Valoarea financiară totală a companiilor eliminate de pe piață	14,5
PIB SUA	13,8
Pierderile financiare totale ale SUA	9,7
Ajutorul financiar acordat țărilor sărace începând din anul 1970	2,6
PIB Marea Britanie	2,5
Pierderile financiare europene	1,4
Cheltuielile militare mondiale în anul 2007	1,3
Pierderile financiare ale Marii Britanii	0,9
Războiul din Irak și Afganistan (2001-2008) - costuri suportate de SUA	0,7
Datoriile totale ale celor mai sărace țări	0,5
Valoarea planului Marshall de reconstrucție a Europei (ajustată cu inflația)	0,1

Sursa: BBC, Blomberg, UPI, globalissues.org

Astfel a devenit clar pentru toată lumea că, deși incompetența și corupția (uneori presupuse, dar în multe cazuri constatate în rândurile angajaților financiar-bancari, ori ale oligarhiei politice din diverse state care a cunoscut situația dar a tolerat contra cost practicile respective) au nume proprii lesne identificabile, și nu imposibil de responsabilizat (măcar parțial), pierderile înregistrate sunt atât de uriașe, încât recuperarea nu poate fi efectuată, într-un timp relevant decât angrenând la carul plătirii datoriilor pe toată lumea și nu doar pe cei vinovați.

Valoarea totală a companiilor eliminate de pe piață prin marea crizei depășește cu 700 mld. \$ SUA PIB-ul din 2008 al SUA, depășind totodată cu multe mii de miliarde sumele angajate în derularea unor evenimente remarcabile înregistrate de istoria recentă a omenirii (tabelul nr.1).

Dar oricât de mari ar fi pierderile financiare, se pare că nu acestea au creat cele mai mari prejudicii, ci volatilizarea peste noapte a încrederii publice. Puțină lume mai crede în voința, competența și puterile statelor de a administra afacerile publice în numele și beneficiul cetățeanului de rând. Iar dispariția încrederii afectează advers pe toată lumea. De teama falimentului, băncile nu mai acordă credite, mulți investitori se retrag subit din proiecte ce, cu puțin în urmă, păreau ca și realizate, deficitele publice se adâncesc, dovedindu-se tot mai puțin fluide, iar în final, multe economii naționale sunt pur și simplu pe punctul de a se bloca.

Între timp însă, au rămas doar câteva instituții financiare dispuse să finanțeze respectivele deficite publice dar nu în condiții la îndemână pentru ieșirea din marasm fără enorme sacrificii economice și sociale.

În anii 2009-2010, criza se resimte și în statele din centrul și estul Europei. Investițiile scad, lumea cumpără sensibil mai puțin, sume mari se retrag din conturi peste noapte iar băncile instituie restricții la extragere, investitorii emigrează în țări cu risc economic mai scăzut, producția stagnează, au loc mari demonstrații populare și concedieri în masă și șomajul atinge cote alarmante.

Între timp, omenirea mai puțin afectată de criză nu stă pe loc, dimpotrivă, căci vechi provocări, precum globalizarea, criza resurselor strategice și criza climatică/ecologică se accentuează. Parcă mai clar decât oricând, criza pune în evidență deficiențele unei economii mondiale dizarmonic dezvoltate ce se confruntă totuși cu unele efecte ale globalizării, cu creșterea presiunii asupra resurselor pe cale de epuizare, cu încălzirea globală și, nu în ultimul rând, cu dificultățile iminente ale îmbătrânirii a populației.

În contextul general, Comisia Europeană își păstrează totuși optimismul. Lumea va depăși, cu siguranță, această criză dacă va opta pentru un mod de producție și o piață mai ecologice, mai inovatoare, care să restabilească anumite echilibre și să consolideze bunăstarea socială. Într-adevăr, se pare că PIB-ul global a început un oarecare proces de revenire, dar drumul spre recuperarea pierderilor suferite este foarte lung. Prognozele sunt însă destul de optimiste creșterea PIB-ului mondial va fi de 2,9% în anul 2010, 3,3% în 2011 și 3,2-3,5% în 2012 abia în 2012 reușindu-se recuperarea totală a declinului de 2,1% din anul 2009. La începutul anului 2010, în Germania, Franța sau unele țări nordice, situația economică s-a ameliorat oarecum, dar refacerea acestora este prea fragilă pentru a susține și recuperarea statelor vecine.

Capacitatea generală de recuperare depinde însă, pe de o parte, de nivelul cererii de bunuri și servicii care va da de lucru sectorului privat din economie, iar pe de altă parte, de reducerea presiunii fiscale asupra sectorului de producție privat și public.

Acolo unde structurile guvernamentale și, în general, statale, s-au dezvoltat prea mult, depășind capacitatea sectorului privat de a le finanța, acestea vor trebui să-și contracte cheltuielile pentru a nu sufoca prin fiscalitate sectorul de producție.

Impactul social al crizei economice

Cum, de regulă, în umbra oricărei crize economice crește o criză socială, aceasta nu a întârziat, nici de data aceasta, să se manifeste.

Într-o Europă marcată puternic de colapsul economic, întreprinzătorii particulari operează concedieri din cauza creșterii taxelor și scăderii drastice a vânzărilor, lucrătorii bugetari din mai multe state suportă înghețarea sau diminuarea veniturilor, iar populația ce trăiește din beneficiile protecției sociale este amenințată cu reducerea sensibilă a acestora.

Cum era de așteptat, exprimarea vehementă a nemulțumirilor populației a devenit un fapt obișnuit, îndeosebi în state precum Grecia, Spania, Germania, Franța, dar și Bulgaria, Ungaria sau România. Manifestările respective însă, spre deosebire de cele din alte epoci, emană o nervozitate socială crescută.

Lumea în ansamblu pare a conștientiza mai acut decât în trecut nesiguranța și stresul vieții de zi cu zi. Oamenii trăiesc în ritm tot mai alert, în mari aglomerații urbane, în medii viciate și poluate, fiind constrânși adesea să rezolve sarcini extreme. Poate de aceea, masa celor revoltați, dar și a celor nemulțumiți latenți, cei care altădată se înhămau fără murmur la carele datoriiilor, războaielor sau crizelor statale, par acum mai puțin tolerante, mai puțin dispuse să asculte explicații, să îi creadă pe politicieni. În manifestațiile de stradă apar uneori răniți și chiar oameni uciși din confruntările cu poliția sau chiar din confruntările manifestanților cu spărgătorii de grevă (Grecia, Spania).

La finalul anului 2010, un plus de aproximativ 64 milioane de oameni se vor adăuga categoriilor de populație ce trăiesc în sărăcie extremă (*WB, 2010*). Țările în curs de dezvoltare vor avea un acces tot mai scăzut și tot mai scump plătit la împrumuturile de capital pentru dezvoltare. Costurile sociale dramatice

ale crizei se resimt foarte dureros în aceste țări. Specialiștii Băncii Mondiale (*WB, 2010*) estimează că, numai în anul 2009, pe fondul crizei, au murit mai mult cu 30.000-50.000 de copii din cauza malnutriției. Prognoza economică indică totuși probabilitatea unei creșteri între 5,7 și 6,2 % în fiecare an al intervalului 2010-2012, pentru aceste țări. Pentru țările dezvoltate, proiecțiile economice indică o creștere între 2,1 și 2,3 procente în 2010 ceea ce nu este destul, totuși, pentru recuperarea celor 3,3 procente ale recesiunii din anul 2009.

Mai puțin popularizate sunt efectele recente ale crizei din țările sud-est europene. Unele dintre acestea, între care România și Bulgaria, au aplicat (România cu întârziere) mai multe măsuri de recuperare economică a efectelor crizei, prin adoptarea unor curbe de sacrificiu fără precedent.

Indicatorii consumului alimentar indică faptul că populația Bulgariei suferă de malnutriție cronică. După cei 45 de ani de comunism și alte două decenii de economie de piață, populația Bulgariei înregistrează încă un consum alimentar neverosimil de scăzut.

Dar nu numai indicatorii consumului alimentar, ci toți indicatorii consumului de bunuri și servicii ai populației din România și Bulgaria atestă nivelul austerității extrem de accentuat din cele două țări, chiar și după relativa recuperare economică a perioadei 2000-2007.

Tabelul nr.2 Cheltuielile de consum pe membru al gospodăriei, în câteva țări din UE, în anii 2007 și 2008 (EU-27 = 100%)

Țara	2007	2008	Țara	2007	2008	Țara	2007	2008
EU 27	100	100	EU 27	100	100	EU 27	100	100
Belgia	115	120	Franța	118	121	Polonia	35	40
Bulgaria	18	21	Italia	107	108	Portugalia	70	72
R.Cehă	41	49	Cipru	93	102	România	27	29
Danemarca	142	144	Letonia	41	42	Slovacia	40	47
Germania	117	119	Lituania	38	44	Finlanda	120	125
Estonia	45	47	Luxemburg	171	178	Suedia	118	115
Irlanda	142	141	Ungaria	38	39	M.Britanie	150	132
Grecia	102	107	Olanda	113	115	Norvegia	175	176
Spania	94	95	Austria	121	124	Slovenia	63	67

Notă: Cheltuielile de mai sus includ și cheltuielile instituțiilor non-profit ce activează în sfera deservirii populației. Sursa : The Social Situation in the European Union 2009, European Commission, Eurostat, February, 2010

În România, care se situează sistematic pe (pen)ultimul loc în Europa la capitolele consumul de bunuri și servicii al populației, dezvoltare umană sau bunăstare economică și socială, Parlamentul a adoptat de curând o curbă a sacrificiului fără precedent în Europa: amputarea cu 25% a salariilor bugetarilor, creșterea TVA de la 19% la 24%, diminuarea sensibilă a indemnizațiilor de șomaj și altor beneficii sociale, suspendarea ajutoarelor pentru plata încălzirii pe timp de iarnă și a ajutoarelor pentru tinerii căsătoriți.

Inițiative ale Uniunii Europene în fața crizei

În luna martie 2010, europenii au pășit în direcția ieșirii din criză (când în România abia se propunea ca singură măsură anti-criză, un al doilea val de reduceri ale salariilor bugetarilor și pensiilor) prin lansarea „*Strategiei Europa 2020 - pentru o creștere inteligentă, durabilă și incluzivă social*”. Măsurile concrete pe care le va aplica în propria țară, ca o consecință a asimilării acestei strategii, aveau să fie precizate până în luna iunie.

Pentru UE, criza a însemnat, în expresie sintetică, scăderea cu 4,2% a PIB-ului, atingerea unei rate a șomajului de 9,6% (cam 23 milioane de persoane), adâncirea deficitelor bugetare și a gradului de îndatorare publică și, în unele țări – diferite variante de creștere a taxelor și a impozitelor sau înghețarea/ scăderea cu până la cinci procente a veniturilor populației. România face excepție de la regulă. Ca și în anii tranziției, curba de sacrificiu suportată de populația României se abate puternic de la trendul european, deși România dispune de o situație financiară incomparabil mai bună decât a Greciei.

Europa a învățat totuși din istoria sa recentă că poate depăși multe încercări dacă acționează ca un corp socio-politic și economic unitar. În repetate rânduri, Europa a constatat că acest concept – *a acționa ca un corp unitar, cu reglementări și obiective de dezvoltare comune* – devine tot mai mult o premiză și o condiție a reușitei. Experiența intervenției țărilor din zona euro pentru depășirea crizei bugetului public din Grecia a fost deosebit de elocventă în acest sens. Acest lucru a readus în discuție, în termeni noi, problema *coeziunii țărilor din UE*, chiar dacă există încă destulă rezistență față de extrema federalizării europene.

Pentru prima dată însă, Jose Manuel Barroso, președintele Comisiei Europene, a produs în plenul Comisiei Europene un discurs de genul. *Nu putem avea o strategie de tipul alege și aplică, permițând fiecăruia să aleagă ce este mai ușor și să lase măsurile grele de-o parte. Avem nevoie de o coordonare puternică și reală a economiei*. Mai mult, președintele CE a văzut în actuala criză economică un prilej de a face încă un pas înainte în integrarea europeană. Și se pare că unele rezultate chiar au început să apară. Ministrii de finanțe din zona euro au convins Grecia să facă unele reduceri bugetare și reajustări fiscale destul de ferme, iar premierul spaniol, Jose Luis Zapatero, a cerut ca fiecare țară să aplice măsuri de corecție, în momentul în care rezultatele economice ajung sub așteptări. Intervenția lui Zapatero a depășit însă toleranța marilor conservatori europeni (Germania, Marea Britanie și Olanda) și de aceea a fost imediat respinsă.

Prin *Strategia Europa 2020*, Comisia Europeană a proclamat cu o nouă forță viziunea sa asupra unei Europe unite, cu *economie socială de piață*, ferm hotărâtă să țină pasul cu liderii cei mai ambițioși ai competiției economice mondiale. Despre modelul economiei sociale de piață s-a afirmat că acesta a fost moștenit încă de la inițierea constituirii UE și există intenția de a fi transmis ca ideal demn de urmat generațiilor viitoare.

Europa își propune să iasă mai bine consolidată economic din criză, cu o *economie mai puternică coezivă social, mai decis orientată ecologic, mai inteligentă și mai incluzivă*. Ideea esențială și sarcina colectivă asumată de țările UE-27 prin *Strategia Europa 2020* este aceea a aplicării *unei coordonări mai accentuate la nivelul guvernării economice a statelor componente*. Pentru rezultate durabile și rapide, este nevoie însă de o *guvernare mai competentă și mai decisă la nivelul fiecărei țări și, în general, de un control social mai ferm al actului de guvernare decât în trecut*.

Pentru intrarea pe o linie de creștere economică sustenabilă, trebuie urmate cinci direcții principale de acțiune:

- a) *stimularea prin politici economice adecvate a relansării producției de bunuri și servicii* 3% din PIB-ul UE-27 trebuie investit în cercetare-dezvoltare;
- b) *intensificarea prin reglementări comune a flexibilității piețelor europene ale muncii – creșterea ocupării populației în vârstă de 20-64 de ani până la 75 %;*
- c) *așa-numitele ținte 20/20/20 – climat/energie/reducere emisii GES (un nou obiectiv fiind acela de reducere cu 30 % a emisiilor GES);*
- d) *reducerea sub 10 % a părăsirii timpurii a școlii; cel puțin 40% din populația tânără să parcurgă nivelul terțiar de învățământ;*
- e) *populația amenințată de riscul sărăciei să scadă cu 20 de milioane de oameni.*

Comisia Europeană indică *trei factori-cheie pentru relansarea economică*:

- f) *dezvoltarea inteligentă* prin promovarea mai largă a invențiilor și inovațiilor, promovarea prin metode noi a educației și a economiei digitale;
- g) *dezvoltarea durabilă* prin ecologizarea producției de bunuri și servicii și eficientizarea consumului de resurse, pe fondul impulsivității competitivității;
- h) *dezvoltarea integrată intra europeană*, prin dezvoltarea piețelor forței de muncă, formarea profesională și combaterea sărăciei.

Între obiectivele concrete ale europenizării piețelor muncii și dezvoltării producției se numără *creșterea ratei de ocupare a forței de muncă până la cel puțin 75%* (de la nivelul actual de 69%) și *creșterea cheltuielilor în domeniul cercetării și dezvoltării până la 3% din PIB* în prezent, bugetul mediu alocat în UE acestui sector fiind de doar 2% din PIB mai scăzut decât al SUA și Japoniei. În acest context amintim că *Strategia Europa 2020* vine după ce, prin *Pactul de la Lisabona*, adoptat în urmă cu zece ani și numit de liderii europeni, la momentul respectiv, cel mai competitiv și dinamic model de economie bazată pe cunoaștere, UE nu s-a ținut de promisiune deoarece e nu a depășit economic SUA sau Japonia, iar ținta alocării a 3% din PIB cercetării și dezvoltării, a fost atinsă doar de Suedia și Finlanda.

Strategia Europa 2020 are ca obiectiv și promovarea industriilor cu emisii scăzute de dioxid de carbon, dirijarea unor investiții masive spre economia digitală, încurajarea proiectării unor noi produse și modernizarea sectorului educației și formării. Aceasta reia și obiectivul „20/20/20” privind diminuarea efectelor și managementul *schimbărilor climatice* - unul dintre cele mai ambițioase obiective din lume.

O altă sarcină majoră amintită cu prilejul prezentării *Strategiei europene 2020* este *lupta comună împotriva sărăciei*, deși în acest sens, nu au fost prezentate obiective concrete. În domeniul social s-a propus doar o reducere cu 25% a nivelului sărăciei, ceea ce ar echivala cu creșterea calității vieții pentru circa 20 de milioane de persoane.

Pentru sfera educației, *Strategia Europa 2020* recomandă amplificarea eforturilor menite să conducă la *reducerea ratei abandonului școlar sub nivelul de 10%* (față de 15%, cât este în prezent) și *creșterea numărului absolvenților de studii superioare cu vârsta sub 30 de ani* (de la 31% la 40%).

Documentul invită guvernele statelor UE-27 să-și stabilească obiectivele naționale ținând cont de condițiile din fiecare țară și angajându-se totodată să

contribuie la realizarea obiectivelor comune și globale ale UE. Instituția coordonatoare a întregului proces și care va monitoriza derularea acțiunilor propuse va fi Comisia Europeană. Aceasta va merge până acolo încât va emite avertismente în cazul unor „reacții neadecvate” ale diferitelor state. De altfel, se pare că UE ține deja sub observație finanțele publice ale statelor membre pentru a evita escaladarea dezechilibrelor bugetare ce ar putea submina zona euro. Procesul de monitorizare va fi extins însă și la alte domenii ce ar putea determina unele consecințe negative asupra atingerii țintelor propuse. În acest scop, UE are nevoie de un *cadru de management al situației de criză mult mai performant*, pentru a evita repetarea acesteia în viitor.

Strategia Europa 2020 propune totodată șapte inițiative-pilot menite să consolideze creșterea economică și ocuparea forței de muncă, prin ameliorarea condițiilor de finanțare și a lărgirii accesului țărilor la fondurile europene în domeniul cercetării-dezvoltării și al creșterii utilizării energiei regenerabile.

Comisia Europeană intenționează să prezinte o propunere oficială privind *Strategia Europa 2020* la începutul anului 2011, care va fi adoptată de șefii de stat și de guvern ai țărilor din UE.

Deși obiectivele propuse prin *Strategia Europa 2020* sunt extrem de dezirabile, materializarea lor putând să determine într-un fel schimbarea la față a Europei în următorul deceniu, există totuși și opinii potrivit cărora țintele stabilite nu ar fi îndeajuns de ambițioase. Potrivit unora ca acestea, *Strategia Europa 2020* nu prezintă o direcție clară pentru politicile referitoare la agricultură (Politicile Agricole Comune), la pescuit (Politicile Comune de Pescuit) și la dezvoltarea comunităților rurale. Deși este vizibil preocupată de dezvoltarea anumitor sfere concrete ale economiei verzi, *Strategia Europa 2020* nu propune o viziune credibilă, de ansamblu, pentru economia „verde,” și conservarea biodiversității - domenii ce se confruntă în prezent cu riscuri deosebit de mari, ce pot avea consecințe incalculabile pentru viața de pe Terra. O altă critică ar fi aceea că *Strategia Europa 2020* reunește mai multe proiecte de relansare a unor domenii puternic afectate de efectele crizei economico-financiare din 2007-2010, dar nu realizează o analiză serioasă a cauzelor profunde care au determinat criza economică actuală și nu dispune de o viziune suficient de amplă asupra provocărilor reale pe care următorul deceniu le va ridica în fața omenirii. În plus, unele propuneri sunt formulate doar cu titlu generic, fără a fi însoțite de formularea unor inițiative concrete, de exemplu, propunerea de eficientizare a utilizării resurselor nu este însoțită de o direcție clară pe termen lung, mai ales în ceea ce privește finanțarea acestora prin politici concrete, bugetare. Deși politicile inserate în strategie conțin unele măsuri ce vor reduce amprenta ecologică a Europei, acestea nu sunt formulate în consonanță cu urgențele concrete la nivel planetar.

Faptul că nici alte instituții cu vocație globalistă nu inițiază asemenea măsuri poate fi o explicație, dar nu o scuză.

Obiective ale României în cadrul Strategiei Europa 2020

În martie 2010, Departamentul român pentru Afaceri Europene a prezentat, în cadrul obiectivele și țintele concrete ce ar urma să fie adoptate de către România pentru „Strategia Europa 2020”. În aprilie, au fost create la inițiativa DAE șapte grupuri de lucru sectoriale, coordonate de ministerele de linie. Principalele domenii de acțiune vizate de României sunt :

- creșterea utilizării surselor regenerabile de energie ;
- recuperarea decalajului de eficiență energetică față de media țărilor UE ;

- schimbările climatice ;
- educația de nivel terțiar și universitar ;
- diminuarea părăsirii timpurii a școlii ;
- ocuparea forței de muncă ;
- incluziune socială ;
- investiții în cercetare-dezvoltare.

Prin obiectivul european al *creșterii eficienței energetice* cu 20%, fiecare stat membru trebuie să-și stabilească o țintă națională privind reducerea consumului de energie primară, a consumului de energie finală sau a intensității energetice. România a optat pentru o țintă privind scăderea consumului de energie primară deoarece în acest sector, România are potențial mare de economisire – de exemplu chiar în sectorul energetic. Intensitatea energetică a economiei românești este însă de 3,8 ori mai mare (0,655) decât a celei medii pe UE (0,169), adică eficiența energetică a României este de 3,6 ori mai mică.

Obiectivul european al *creșterii cu 20 % a ponderii energiei din surse regenerabile în consumul final* înseamnă, pentru România, creșterea acestei ponderi per total cu 24 %, adică cu 6,2 % comparativ cu anul 2005, (când ponderea acestei categorii de energie în consumul final era de 17,8 %). Factorii de frânare a îndeplinirii acestui obiectiv decurg din puterea relativ redusă de cumpărare a populației, din insuficiența educației ecologice a proprietarilor de clădiri, din reticența băncilor de a acorda credite pentru necesarele cofinanțări ale investițiilor ș.a.

Având în vedere actualele posibilități ale României, în ceea ce *privește reducerea emisiei de gaze cu efect de seră*, potrivit tuturor celor trei scenarii de dezvoltare economică imaginate pentru țara noastră – cel pesimist, realist și optimist - în intervalul 1990-2020 România nu-și poate propune decât reducerea GES cu 20 % și nu cu 30 % așa cum prevăd normele europene.

Alocarea de către România a unui procent de 3% din PIB cercetării și dezvoltării – care este unul dintre obiectivele strategiei europene (în condițiile în care, la nivel european, media cheltuielilor pentru cercetare-dezvoltare este în prezent de 1,9% din PIB-ul UE) – constituie aproape o imposibilitate, deoarece structurile actuale ale cercetării-dezvoltării din țara noastră reflectă o intensitate foarte scăzută a domeniului și o prezență aproape insignifiantă a acestei preocupări pe agenda viitoare de dezvoltare a României. Ponderele cheltuielilor pentru cercetare-dezvoltare ale României în PIB-ul anului 2008 a fost de 0,45 %, dar din cauza crizei, acesta a scăzut la 0,30 % în anii 2009 și 2010, ceea ce a produs grave distorsiuni și prejudicii proiectelor de cercetare aflate în curs.

În ceea ce privește obiectivul *creșterii la 40% a ponderii populației sub 30 de ani care a absolvit învățământul terțiar*, România are multe de schimbat, nu doar în învățământ, ci și în economia menită să susțină cheltuielile cu educația. Ponderele în populația totală a populației din România în vârstă de 30-34 de ani, având educație de nivel terțiar sau universitar, era de 16,78%, în anul 2009. Aceasta în condițiile în care finanțarea publică și privată/ student, în anul 2005, era de 2 375,7 euro (pps) în România, adică cea mai scăzută din Europa. Media acestor cheltuieli, în anul respectiv, pentru UE-27 era de 8 329,9 euro (pps).

În domeniul *părăsirii timpurii a școlii*, România a înregistrat unele progrese (scăderea ratei abandonului școlar de la 22,9% în anul 2000 la 15,9% în 2008, dar indicatorul a crescut din nou în 2009 la 16,6%, ca efect al crizei economice. Trendul descrescător s-a consolidat începând din anul 2003 și a durat până în anul 2008, ca efect al diminuării fenomenului sărăciei din perioada respectivă, al inițierii unor programe sociale de tipul «Bani de liceu» ș.a.

Obiectivul *creșterii incluziunii sociale* are în vedere, în principal, promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, în vederea asigurării coeziunii sociale și teritoriale. Dar România va calcula și în deceniul următor indicatori sociali de tipul – *rata sărăciei totale (absolute)*, adică ponderea persoanelor ale căror cheltuieli de consum pe adult echivalent sunt mai mici decât pragul de sărăcie (pragul superior) în populația totală, și - *rata sărăciei severe*, adică ponderea persoanelor ale căror cheltuieli de consum pe adult echivalent sunt mai mici decât pragul de sărăcie severă (pragul inferior) în populația totală. Prin acest obiectiv se propun trei *scenarii posibile de reducere a sărăciei* până în anul 2020 față de anul 2008 : cel pesimist – cu 586.000 persoane, cel realist - cu 690.000 persoane, iar cel optimist - cu 749.000 persoane. Date fiind însă reducerea masivă a veniturilor populației inițiată în anii 2009-2010, și perspectivele actuale de dezvoltare economico-socială, este probabil ca și scenariul pesimist să se dovedească, în final, a fi fost de fapt, prea optimist.

Față de obiectivul *creșterii ratei de ocupare* la 75 %, România și-a asumat doar 69-70 %, în condițiile în care, la nivelul anului 2008, rata ocupării la nivel național era de 64,4 % (INS), cu 71,6 % pentru bărbați și 57,3 % pentru femei. Pentru atingerea acestui obiectiv, chiar și în forma propusă de România, este nevoie de aplicarea unor măsuri capitale de reformare a cadrului legal de stimulare a ocupării și formare continuă a forței de muncă (L. 76/2002, L.279 / 2005, OG.129/2000), de dezvoltarea instrumentelor relevante în domeniul ocupării (definitivarea *Cadrului Național al Calificărilor*, revizuirea *Clasificării Ocupațiilor din România*, elaborarea analizelor ocupaționale, standardelor și calificărilor), creșterea investițiilor în formarea profesională continuă ș.a.

Concluzii

Ca întotdeauna în ultimele două decenii, Comisia Europeană nu se dezmente nici de această dată. În pofida neîmplinirilor trecute și a promisiunilor neîndeplinite, dar ținute discret sub tăcere (privind obiectivele autoasumate de ecologizare a mediului natural, privind revenirea în primele rânduri ale competiției economice mondiale ș.a.) își afirmă totuși viziunea optimistă asupra viitorului. Crize economice au mai fost și au trecut, așa cum va trece și aceasta. Iar la nivelul țărilor mai bogate, oricum efectele crizei se resimt ceva mai puțin dramatic - în viața de zi cu zi a omului de rând.

Prin *Strategia 2020*, Comisia Europeană a intenționat să lanseze un nou semnal privind rolul său de veritabil coagulant al conștiinței continentale, mizând pe faptul că țările membre ale UE își vor însuși direcțiile de dezvoltare indicate, fie și la nivel minimal.

Tonul președintelui CE a comunicat totuși cu un plus de fermitate când s-a referit la necesitatea unei mai puternice coordonări economice a țărilor din UE, chiar dacă statele mai conservatoare nu au ezitat, ca de fiecare dată, să reazeze lucrurile în vechea lor matcă în această privință.

O altă schimbare notabilă ar fi intoleranța vehementă a populațiilor europene democratizate, constrânse să suporte costurile enorme ale notei de plată a crizei. Potrivit opiniei celor mai mulți, factorii de putere care prin comportamentul lor iresponsabil au declanșat și adâncit această criză, trebuie să iasă în față și să suporte singuri consecințele. Glasul mulțimilor este însă ignorat de cei ce dețin puterea și fac legile. În rândurile acestora din urmă, simțul responsabilității pentru cele întâmplate este suficient de difuz, iar sentimentul vinovăției poate fi evitat cu ușurință.

Și România a acționat la fel ca în trecut, ca un elev silitor hotărât să mențină cu orice preț o bună impresie. Aceasta și-a formulat conștiincioasă obiectivele de dezvoltare – cel puțin în teorie - pe care și le-ar putea permite în următorul deceniu, în prelungirea obiectivelor europene.

Dar faptele și realitățile actuale din România par (și chiar sunt, cel puțin în privința standardului de viață al populației majoritare) masiv decuplate de la angajamentele și obiectivele tocmai angajate în fața Comisiei Europene.

Iar noua adâncire a sărăciei pe care lumea o aștepta abia în a doua parte a anului 2010, ca efect al măsurilor social-economice adoptate de Parlament, a debutat ceva mai devreme, prin efectele inundațiilor ce au lovit România riverană și în acest an.

Bibliografie

*** „Dimensiunea națională a Strategiei Europa 2020 - țintele valorice pentru cele cinci obiective ale Strategiei”, Institutul European Român, 2010

*** „[Europe 2020: a strategy for smart, sustainable and inclusive growth](http://www.efesme.org/europe-2020-a-strategy-for-smart-sustainable-and-inclusive-growth)”, European Commission, 2010, <http://www.efesme.org/europe-2020-a-strategy-for-smart-sustainable-and-inclusive-growth>

*** „[Global Economic Prospects 2010: Crisis, Finance, and Growth](http://www.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTDEC/EXTDECPROSPECTS/EXTGBLPROSPECTSAPRIL/0,,menuPK:659178~pagePK:64218926~piPK:64218953~theSitePK:659149,00.html)”, Banca Mondială iunie 2010, disponibil la:

<http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTDEC/EXTDECPROSPECTS/EXTGBLPROSPECTSAPRIL/0,,menuPK:659178~pagePK:64218926~piPK:64218953~theSitePK:659149,00.html>

*** „*The Social Situation in the European Union 2009*”, European Commission, Eurostat, februarie, 2010